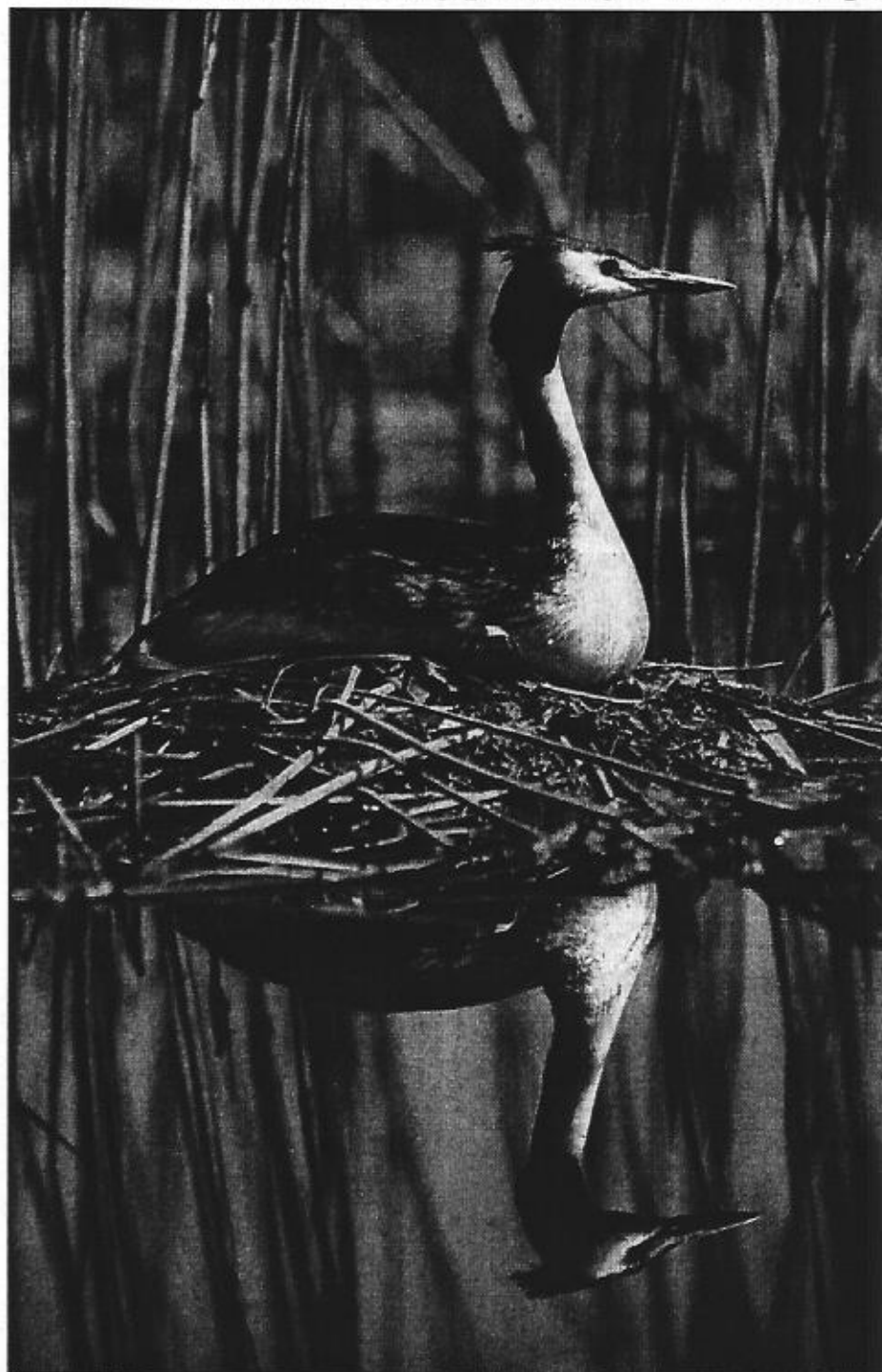

Pernata divljač našeg podneblja - Porodica gnjuraca - podicipedidae

*Ridogrlji gnjurac -
Podiceps griseigena odd.*
(na njemačkom: Rothalstaucher)

Ovaj se gnjurac pojavljuje za selidbe i zimovanja. U većem dijelu zemlje je rijedak te se opaža za jakih zima. Po izgledu je donekle sličan čubastom gnjurcu, ali je manji.

Gnijezdi se sjevernije od nas, u srednjoevropskim močvarnim staništima, ribnjacima i jezerima s bogatim podvodnim i ostalim raslinjem. Pravljenje gnijezda, broj snesenih jaja i izvođenje mladih te prehrana gotovo su istovjetni kao kod čubastog gnjurca.

Ridogrlji gnjurac zimuje većinom u širem području gniježdenja. Isključivo za jakih zima seli južnije, u zone Sredozemlja, Crnoga i Kaspijskog mora.

*Ušati gnjurac -
Podiceps auritus L.*
(na njemačkom: Ohrentaucher)

Ljepotani tihe vode

Svih pet vrsta ptica iz ove porodice, koliko ih živi u Evropi, zabi lježeno je u našoj zemlji. Tri su vrste gnjezdarike, a dvije nam dolaze za vrijeme selidbe i zimovanja

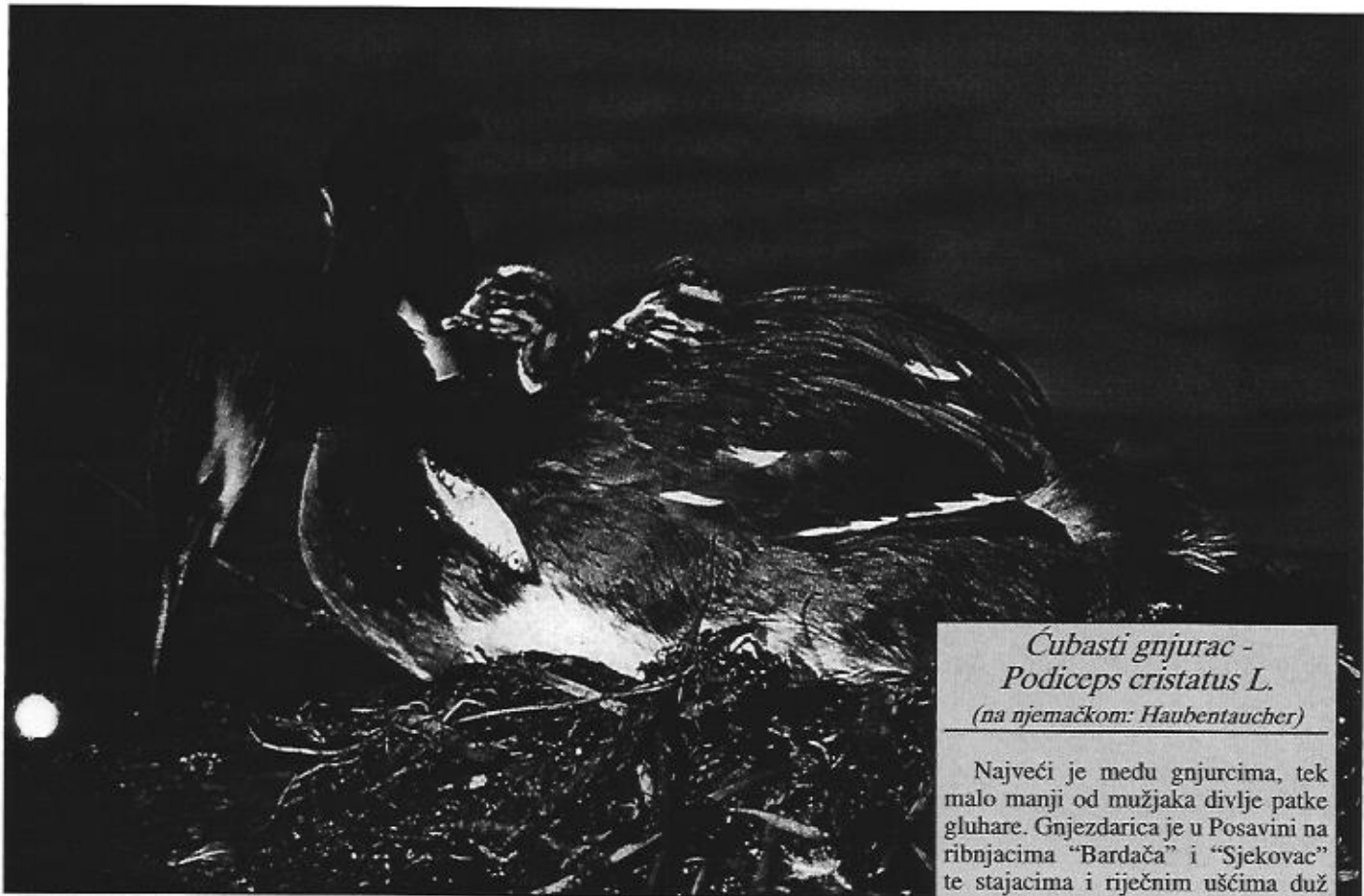
Piše: Velid Delić

Činjenica je da su na području čitave Evrope (od sredine prošlog stoljeća) gnjurci sve malobrojniji. Pad njihove brojnosti uzrokovan je promjenama staništa, gubitkom povoljnih mjesta za gniježdenje te

lovom za vrijeme selidbe i zimovanja. Stoga se u većini zemalja ne nalaze više na spisku divljači, a u nekim su evropskim zemljama, uključujući i našu, gnjurci zaštićena divljač pod stalnom zabranom lova.

Ova je vrsta naša neredovna zimovalica. Doleti za jakih zima prvenstveno u južne predjele zemlje, donji tok Neretve i Hutovo blato.

Ušati gnjurac je gnjezdarike sjeverne i sjeveroistočne Evrope u biotopu velikih jezera i ribnjaka sa obalnim raslinjem. U gnjezdilištu boravi odo aprila do oktobra. Zimuje na zapadnim morskim obalama, Sredozemlju, crnomorskome i kaspijskom priobalju.

*Čubasti gnjurac -
Podiceps cristatus L.*

(na njemačkom: Haubentaucher)

Najveći je među gnjurcima, tek malo manji od mužjaka divlje patke gluhare. Gnjezdarica je u Posavini na ribnjacima "Bardača" i "Sjekovac" te stajacima i riječnim ušćima duž desne obale Save. Na gnježdenju je posvuda malobrojan, a nešto je brojniji za selidbe i zimovanja. Tada ga vidamo na tihim tokovima rijeka i većim stajaćicama. Ako vode zalede, seli južnije u područje Sredozemlja. Znatno broje prezimljuju u Hutovom blatu i delti Neretve.

Plivajuće gnjezdo od šaša i drugih vodenih biljaka, obloženo perjem, pravi blizu obale, skriveno gustim rastinjem. U maju ili početkom juna snese od četiri do šest plavkastobijelih jaja (55,2 mm x 36,6 mm). Mužjak i ženka naizmjenično sjede na jajima 25-28 dana i brinu o mladim do njihove samostalnosti.

Prehrana: male ribe i žabe, mekušci, vodeni kukci i njihove ličinke.

jezde. Na gnježdenju je malobrojan, ali za selidbe i zimovanja najbrojniji je među gnjurcima, uglavnom zbog dolaska sjevernijih populacija.

Plivajuće gnjezdi pravi blizu obale od dijelova vodenog bilja, lišća i perja. Izvodi jedno leglo. Snese od kraja maja do sredine juna tri-četiri plavkastobijela jaja (43,1 mm x 29,7 mm). Mužjak i ženka sjede na jajima 19-23 dana i brinu se o mladim potkuščima.

Prehrana: male ribe, žabe, mekušci i druge sitne vodene životinje.

Gnjezdeće populacije crnogrih gnjuraca uz dolazeći broj istih vrsta iz sjevernijih zemalja prezimljuju kod nas, osobito u Hutovom blatu i donjem toku Neretve. Samo za jakih zima veći broj seli u južnije predjele Sredozemlja.

*Mali gnjurac -
Podiceps ruficollis Pallas*

(na njemačkom: Zwergtaucher)

Mali gnjurac ili pilinorac redovito se gnjezdi u svim nizinskim krajevima naše zemlje sa sporotekućim i stajaćim vodama obala obraslih gustim raslinjem. Staništa su mu proširena i na male bare, jezercu i druge male stajaćice, osobito u Posavini, duž Save i donjeg toka rijeke Bosne. Stoga je vjerovatno na gnježdenju brojniji od ostalih gnjuraca što se gnjezde kod nas. Uz to, izvodi dva gnježdenja godišnje i snese nešto veći broj jaja od svojih srodnika.

Plivajuće gnjezdo od dijelova vodenih biljaka pravi blizu obale, zaklonjeno gustim raslinjem. Za vrijeme gnježdenja i izvođenja mladih živi skrovito i tada ga rjeđe uočavamo. Nese tokom aprila (prvo gnježdenje) i početkom jula (drugo gnježdenje) od četiri do sedam plavobijelih jaja (37,8 mm x 26,2 mm). Mužjak i ženka sjede na jajima 19-21 dan i brinu se

o mladim potkuščima do osamostaljenja.

Prehrana: vodeni kukci i njihove ličinke, male ribe i žabe, punoglavci, račići i druge manje vodene životinje.

Krajem jeseni skupljaju se u jatima, milina ih je promatrati kada, živahno plivajući na tihoj površini bistrice vode, naizmjenično zaranjaju i (nakon kraćeg zadržavanja pod vodom) izranjaju uz milozvučno glasanje, poput zvuka flaute.

Zavičajne populacije malih gnjuraca, kao i veći broj što se gnjezdi nešto sjevernije od nas, zimuju na vodama u našoj zemlji.

*Crnogri gnjurac -
Podiceps nigricollis Brehm*

(na njemačkom: Schwarzhalstaucher)

Crnogri ili zlatouhi gnjurac redovita je naša gnjezdarica. Staništa su mu kao i kod ostale dvije vrste što se kod nas gn-